

AMI MEGTANULHATÓ ÉS AMI NEM

— Tantárgy-e a szexuális kultúra? —

89/01/28

KIVÁNCSIAN OLVASTAM VÉGIG ezt a tudással, tapasztalattal, mértékertartással és a tárgy iránti tisztelettel megírt könyvet, amely Dr. Hirschler Imre szándéka szerint „Nemcsak nőkről — nemcsak nőknek” szól, a nemiség élet- és egészségéről, a szexualitás hétköznapi kultúrájáról, végül kiváncsi vagyok arra, hogy: a) mit tart fontosnak Hirschler doktor 1904-ben, úgy is mint az az orvos, aki először merete leírni, kimondani Magyarországon egy meglehetősen prúd korszakban, hogy a nőknek igénye, képessége és joga van a szexuális örömhöz; b) mi szűródik be a könyvbe a szíves ellenállásból, ami a szexuális kérdések nyílt tárgyalásával szemben a mai napig megnyilvánul.

Tehát először is: mit tart fontosnak? Bizonyítani, hogy az emberi szexualitás, a két nem kapcsolatának tulajdonképpeni célja nemcsak az utódok nemzése és világra hozatala, hanem a kölcsönös örömszerzés. Ellentétben az állatok párszásával, amelynek célja valóban csak a fajfenntartás. Természettudományos ismeretek híján egy logikai bukfcenccel — legalábbis Európában — évszázadokon keresztül az ember szexuális tevékenysége minősült állati-nak, kivéve, ha azt az utódok létrehozására gyakorolták. A polgári erkölcs mélyen meggyökerezte ezt a tévhitet, mely tovább él még ma is.

A tudomány az érteimi belátásra apellál. Férfi és nő szervezete, anatómiailag, élettanilag, hormonálisan tökéletesen megfelelője egymásnak. A szexuális tevékenység nem automatikusan megnyilvánuló ösztön, hanem a legmagasabbban szervezett élő anyag, az emberi idegrendszer irányítása alatt áll — ezért is le-

hetett manipulálni —, következőképpen az ember minden szexuális tevékenysége emberi tevékenység, minden szexuális élménye emberi élmény: „minden cselekmény normális, jogos, erkölcsös és esztétikus, amúgy az örömszerzéshez hozzájárul” — írja Hirschler doktor „és minden abnormalis, kifogásolható, sőt erkölcsstelen és nem tetszetős, ami egyik vagy másik fél számára az örömszerzést korlátozza, vagy elfogadhatatlanná teszi”.

AZAZ, A SZERELEM MAI ERKÖLCSTANÁBAN egyik vagy másik fél sem sajátíthat ki magának hatalmi helyzetet, nem alkalmazhat kényszert, még lelki kényszert sem. Bonyolultabb szabály ez, mint amit a tiltások és megengedések alapuló erkölcsi normák tételesen megszabnak. Feltételezi a szerelemben a megfelelést, az egymás iránti gyöngédséget és figyelmet, férfi és nő között a szüntelenül áramló jelzéseket, egyáltalán az örömet adni és kapni tudás képességét.

A nemi viselkedés szabályozásának is megvan a maga története, a történelmi kezdetektől, amikor meghatározták az egymással házasságkötést és kizárták a vérrokonok házasságának lehetőségét a haladó, liberális és felvilágosult XIX. századig, amely oly mértékben nyomta és nyomorította el az emberi szexualitást, hogy hatását világháborúk, politikai, gazdasági változások, tudomány, és művészetek a jelen korig sem tudták elmosni.

A mi közelmúltunk sem mentes a félreértésektől. Az emancipáció hőskorában gyakran elfelejtődött, hogy a nők nem csupán a Homo sapiens faj tagjai, hanem ennek XX. kromoszómájú egyedek: nők, ennek minden biológiai következményeivel. Tény, hogy a nők rossz pozícióból indultak, hogy előítéletekkel kellett szembenézniük. Csak hogy mi sokszor hajlandók voltunk női műveltséget önmagunk előtt megtagadni, hogy tagadjuk a nők alacsonyabbrendűségéről, csökkentértékűségéről szóló hamis mítoszot.

SUMMA-SUMMÁRUM: Hirschler doktor szükségét érzi, hogy mentegetőddön, amiért könyvében a szerelmi kultúra alapismeneteire próbálja olvasóit megtanítani. Abból a tapasztalatból kiindulva, hogy a szexuális ösztön bármennyire elemi erejű is, a szexuális élet módjait férfiaknak és nőknek nincs kitől és nincs honnan megtanulniuk. És azzal a nem titkolt szándékkal, hogy az örömszerző szexuális élet az állandó

kapcsolatokat, a házasságokat fogja megerősíteni, a változatos gyönyörököt elv nem a partnerek változtatásában nyilvánul meg, hanem az állandó partnerek változatos és összehangolt szerelmi életében.

Nevelés, serdülőkor szerelem, szexuális felvilágosítás, fiatalok szexuális élete.

A GYEREKEK CSECSEMŐKORUKTÓL KEZDVE fokozatosan fedezik fel a testüket. Ez a természetes fejlődésükhez tartozik, ahhoz, hogy kialakuljon a belső testvázlatuk. Felfedezik a nemi szerveiket is. És ha békén hagyják őket, akkor rájönnek, és álményük lesz arról, hogy az érintés kellemes. Másfél-két évtizede, hogy a pszichológia és szexológia próbálja meggyőzni a felnőtteket — azokat a felnőtteket, akik ugyanúgy kísérleteztek a saját testükön —, hogy ez nem bűn, sőt, hogy ez természetes, hogy a kamaszkori önkielégítés sem bűn, sőt, hogy ezeken az utakon és módokon jut majd el a gyerek, a kamasz, a normális érettkori szexuális cselekedet. „Ez az örömszerzési forma azonban titkolnivaló, mert erkölcstelennek, károsnak, károsnak minősített, és ebben szerepet játszik, hogy a felnőttek szívesen és könnyen felejtik el saját serdülő koruk emlékeit.” Talán azért, mert akkor is erkölcstelennek, károsnak és károsnak minősítették, és az ember szívesen felejt el a kellemetlen emlékeit.

„A felnőttek általában lebecsülik az ifjúság szerelemre való fogékonyságát, és nevelés, gúny tárgyává teszik a fiatalok közötti szerelmet, s nem tartják érettnak őket mélyebb érzelemre.” (O. Rómeó! — Hány éves is volt akkor Júlia? 14—15?) „... a szexuális kielégülésre való igény férfiaknál a serdülés korában a legnagyobb, és az évek haladtával egyre csökken. Nőknél a kielégülésre való igény harminc év körül a legnagyobb, és e szinten azután tartósan megmarad. Ezekből is érthető, hogy anyák és nőpedagógusok nehezen értik meg a serdülőkorú fiúk problémáit.”

„A házasság előtt fiatalabb korban kezdett nemi élet ma társadalmi valóság. Igazolható a házasságkötéskor már fennálló terhességgel, a lányoknál előforduló terhességmegszakító műtétekkel.” A tizenévesek „terhességmegszakításainak részaránya nálunk 1966-ban 5—6 százalék volt, az utolsó években duplájára emelkedett”. És végül még egy idézet: „Sokan félnek attól, hogy a szexuális felvilágosítás a nemi élet megkezdésére ösztönöz.”

Vagyis: nem napkeltekor kiabál a kakas, hanem a kakas kelti a napot.

A CSALÁDI ÉLETRE NEVELÉS több mint tíz évvel ezelőtt határozottan el. Kormányprogram. Szülők és pedagógusok vitatkoznak arról, hogy a gyerekeket elsősorban felelősségérzetre kell nevelni, és csak másod-, harmadsorban szabad megtudniuk, hogy milyen biológiai, élettani folyamatok zajlanak bennük, hogy minnek mi a következménye, és hogy erről ki világosította fel őket.

A felelősségérzés vagy tudat a döntő érv. Mintha azt kizárólag és egyedül a szexuális felvilágosítás tény veszélyeztetné. Felelősség, miközben önmaga felől tudatlanul újabb és újabb generációk hagyják el az iskolát. És a következményekért át lehet a gyerekekre hárítani a felelősséget?

Tény, hogy a felnőttek zárkóznak el elsősorban a gyerekek és fiatalok minden szexuális megnyilvánulása elől, ha másként nem, hallgatással, ez lagadhatatlan.

Nem hiszek abban, hogy a szexuális kultúrát könyvből, vagy direkt módon meg lehessen tanítani. Ebben egyébként Hirschler doktor sem hisz. Könyvből, vagy felvilágosítással meg lehet azonban tanítani nélkülözhetetlen alapismereteket, a saját és a másik nem szervezetének a működését, a védekezés technikáját. Jogi szabályokat, lehetőségeket, hogy baj esetén hová fordulhatnak.

A szexuális kultúra nemcsak az, amit általában tudhatunk a szexualitásról, nemcsak a kölcsönös örömszerzés különböző módja, nemcsak a szerelmi költészet, a szexológiai irodalom, és nemcsak mindezek összessége, hanem az a mód, ahogyan viselkedünk, ahogyan a másik ember érzelmeit, még ha az gyerek is, tiszteletben tartjuk, ahogyan az utódainkról gondoskodunk, ahogyan beavatjuk őket, minthogy mióta a világ világ, mindig is a felnőttek avatják be az utánuk következő generációt.

A szexuális kultúrát a gyerekeink nem elsősorban könyvekből fogják elsajátítani. Hanem az előttük levő példákából.

(Magyar Nők Országos Tanácsa — Kossuth Könyvkiadó.)

Szász Anna